Ὁ Φεμινισμὸς εἶναι ἀνθρωπισμὸς (ὅπως καὶ ἡ Δημοκρατία)

ΑΠΟ ΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ «ΜΟΝΤ»

ΓΙΑΤΙ συνεχίζονται καὶ αὐξάνονται οἱ ἐπιθέσεις ἐναντίον τοῦ φεμινισμοῦ; Γιατὶ στὴν προχωρημένη Δημοκρατία μας ὁ φεμινισμὸς δὲν ἐμπαιδώνεται νομικὰ ἀπὸ τὴν Πολιτεία; Ἀκόμη καὶ οἱ ὑποστηρικτὲς του τὸν ὑμνολογοῦν παρὰ τὸν ὑποστηρίζουν. Σήμερα, οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ σχηματισμοί, στὴν ὁλότητά τους, τὸν ἀπορρίπτουν: Ἀνοίγουν τὶς ἀγκαλιὲς στὴν γυναίκα, κλείουν τὴν πόρτα στὸν φεμινισμό.

Ὁ Φεμινισμὸς ποὺ καταπολεμήθηκε ἀπὸ τὸν φιλελεύθερο πατερναλισμὸ στὸ ὄνομα τῆς θηλυκότητας, ἀπὸ τὸν πατερναλιστικὸ μαρξισμὸ στὸ ὄνομα τῆς ἀλληλεγγύης (τῆς τάξης), εἶναι ὁ μπαμπούλας ὅλων. Ὁ φεμινισμὸς μοῖζι μὲ τὴν τρομοκρατία εἶναι τὰ μόνα ποὺ συναντοῦν τὴν πλήρη ἀντίθεση τῶν κομμάτων. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ποὺ δὲν ἐκπλήττει τοὺς πολιτικοὺς παρατηρητὲς, εἶναι στὴν πραγματικότητα ἐκπληκτικό.

Ἡ ἀντιδραστικὴ δεξιά, ποὺ ὀνομάζεται «Ἡ δεξιὰ τῆς μεγάλης ἄρνησης», ἀντιτίθεται στὸν φεμινισμὸ καὶ αὐτὸ εἶναι πολὺ λογικό. Ἀμφισβητεῖ τὴν ριζοσπαστικότητα τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ φεμινισμὸς εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἐπέκταση τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν. Ἀλλὰ ὁ γκωλλισμὸς ποὺ ὑποστήριζε ἕναν ἀπελευθερωτικὸ ἀνθρωπισμὸ ὁ γκωλλισμὸς μὲ τὴν νέα κοινωνία του; Καὶ ἡ Γαλλικὴ Δημοκρατία; Καὶ ὁ σοσιαλισμὸς ποὺ πιστεύει ὅτι ἡ ἐπέκταση τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναίκας εἶναι ἡ βασικὴ ἀρχὴ κάθε κοινωνικῆς προόδου; Καὶ ὁ μαρξισμός; Τὴν στιγμὴ ποὺ ὁ Ἔνγκελς ἔγραφε: «Ἡ πρώτη ταξικὴ καταπίεση εἶναι ἡ καταπίεση τοῦ γυναικείου φύλου ἀπὸ τὸ ἀνδρικό».

Τί τὸ ἄσχημα ὑπάρχει σ' αὐτὸν τὸν φεμινισμὸ ποὺ κερδίζει τὶς μάχες ἔχοντας κυρίως ἠθικὸ καὶ πολιτικὸ ὄφελος; Καὶ πῶς νὰ ἐξηγηθεῖ ὅτι εἶναι οἱ πιό παλαιοὶ σύμμαχοί του ποὺ τοῦ κλείνει τὴν πόρτα μὲ τὸν πιὸ ἔντονο τρόπο; Συμβαίνει ἔτσι κάθε φορὰ ποὺ εἶναι πλειοψηφία;

Βέβαια, δὲν ἀμφισβητοῦμε τὶς ἀρχὲς μήτε τῶν σοσιαλιστῶν, μήτε τῶν κομμουνιστῶν, ἀλλὰ αὐτοὶ ἀρνοῦνται στὶς γυναῖκες νὰ δώσουν, μέσα στὸ κόμμα, μιὰ εἰδικὴ μάχη ποὺ ὀνομάζουν παρεκλιτική. Ἡ μάζα τῶν ἀνδρῶν ἀπορρίπτει σχεδὸν ἀπόλυτα τὴν ἰσότητα μὲ τὶς γυναῖκες. Οἱ νόμοι ἀπὸ μόνοι τους δὲν μποροῦν νὰ κάνουν τίποτα. Οἱ ἄντρες λοιπὸν εἶναι ψηφοφόροι, τῆς δεξιᾶς ἢ τῆς ἀριστερᾶς καὶ προσπαθοῦν, ἡ δεξιὰ ὅπως καὶ ἡ ἀριστερὰ, νὰ ἱκανοποιήσουν τὶς ψηφοφόρους δίχως νὰ προκαλέσουν τὴν δυσφορία τῶν ψηφοφόρων. Δὲν εἶναι λοιπὸν τὸ καλύτερο νὰ τεθεῖ ὁ φεμινισμὸς σὲ «περιορισμό»; Ἐκλογικὴ διπλωματία. Μὲ τὴν καλὴ ἔννοια. Συνήθεια τῶν ἀνδρῶν ποὺ ἔμαθαν, πέρα ἀπὸ τὶς ἰδέες, νὰ μὴν ἀναγνωρίζουν τελείως ὅτι ὑπάρχει κάτι τὸ ἀνθρώπινο μέσα στὸ πολιτικὸ γεγονός.

Ἡ ἐξήγηση εἶναι ἀληθοφανής, δὲν πιστεύω ὅτι θὰ εἶναι αὐτὴ καὶ ἀληθινή. Πιστεύω ὅτι σήμερα ὁ φεμινισμὸς ἀπασχολεῖ περισσότερο τοὺς πολιτικοὺς ἀπ' ὅ,τι τοὺς ψηφοφόρους. Γιατὶ ὁ φεμινισμὸς δὲν εἶναι μόνο ἕνα διεκδικητικὸ κίνημα, εἶναι πάνω ἀπ' ὅλα ἕνας ἀνθρωπισμός, δηλαδὴ μιὰ συνείδηση καὶ μιὰ παγκόσμια ἐπιθυμία ποὺ στηρίζεται πάνω σὲ κάποιο πολιτισμό. Στὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ φεμινισμὸς εἶναι μελέτη, ἀνακάλυψη, ἐκπαίδευση. Μιὰ νέα ἐνόρασι, ἢ μιὰ συμπληρωματικὴ ἂν προτιμᾶτε, τοῦ ἀνθρώπου ἢ τῆς πολιτικῆς του. Ὁ φεμινισμός, ὅπως κάθε ἀνθρωπισμός, ἔχει τὸ ἀκόλουθο καρτεσιανὸ χαρακτηριστικό: Ὅτι ἀμφισβητεῖ ὅλα γιὰ νὰ κριθεῖ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του.

Οἱ γυναῖκες λένε: «Μετὰ ἀπὸ χρόνια ἐμπειρίας, μελέτης καὶ στοχασμοῦ, ἤτανε σήμερα στὸ σημεῖο νὰ σᾶς δείξουμε ὅτι ὁ κόσμος δὲν εἶναι ἀκριβῶς αὐτὸς τὸν ὁποῖο σεῖς περιγράφετε. Ἔτσι, θὰ σᾶς ἀφηγηθοῦμε μιὰ ἄλλη ἱστορία, τῆς ἐκκλησίας, μιὰ ἱστορία τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης, μιὰ ἄλλη ἱστορία τῶν Σοβιέτ....».

Ὁ νέος φεμινισμὸς εἶναι κατ' ἀρχὴν ἕνας πολιτισμός. Ἕνας ἀντι-πολιτισμὸς ποὺ ἀρκετὲς φορὲς κατηγορεῖ τὸν ἄντρα. Ἀλλά, αὐτὸ οἱ ἄντρες δὲν μποροῦν νὰ τὸ ἀνεχθοῦν, ὅτι σπίτι τους ἢ στὸ ὅημα μιὰ γυναίκα θὰ τοὺς ἐβάλει στὴν θέση τους. Πῶς μποροῦμε νὰ ἀμφιβάλλουμε γιὰ τὴν καλή τους πίστη γιὰ τὴν γενναιο φροσύνη; Τὴν ἀμφιβολία αὐτὴν τὴν ὀνομάζουν, πάντα, ἐπιθετικότητα.

Ἀλλὰ εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὁ φεμινισμὸς εἶναι μιὰ μεγάλη ἀμφιβολία. Πιστεύεται ὅτι εἶναι εὐχάριστο στὸν Μαρσαὶ νὰ ἀκούει νὰ λένε ὅτι οἱ γυναῖκες δὲν πιστεύουν πιὰ ὅτι ὁ καπιταλισμὸς εἶναι ὁ μόνος ποὺ καταπιέζει τὶς ἐργάτριες γιατὶ οἱ γυναῖκες συνεχίζουν νὰ καταπιέζονται σὲ ὅλες τὶς ἀνατολικὲς χῶρες; Πιστεύεται ὅτι ὁ Μιττεράν ἐπιθυμεῖ νὰ ἀπαντήσει σὲ μερικὰ ἐρωτήματα: Γιατὶ οἱ σοσιαλιστὲς ἔχουν τὶς ἴδιες ἀπόψεις μὲ τοὺς συντηρητικοὺς, ὅταν πρόκειται γιὰ τὰ συμφέροντα τῶν γυναικῶν: Τὶς ξεχνοῦν; Γιατὶ ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια τὰ συνδικαλιστικὰ ὄργανα δὲν ὀργάνωσαν ποτὲ μιὰ γενικὴ ἀπεργία γιὰ νὰ ἐφαρμοσθεῖ ἡ ἀρχή: Ἴση ἐργασία, ἴσο μεροκάματο; Γιατὶ δὲν κινητοποιήθηκαν ποτὲ οἱ ὀπαδοὶ τῆς ἀριστερᾶς ὑπὲρ τῶν γυναικῶν; Ἔγινε ποτὲ μιὰ μεγάλη διαδήλωση γιὰ τὴν ἐλεύθερη ἔκτρωση; Οἱ ἄντρες τῆς ἀριστερᾶς μάχονται γιὰ τοὺς Ἀλγερινούς, γιὰ τοὺς Χιλιανούς..... κλπ., γιὰ τὶς γυναῖκες ποτέ.

Καὶ πιστεύετε ὅτι μερικοὶ γκωλλιστὲς θὰ ἱκανοποιηθοῦν ὅταν τοὺς δηλώσετε ὅτι τὸ ἰδανικό τους μοιάζει μὲ ἐκεῖνο τῶν παικτῶν τοῦ ποδοσφαίρου ποὺ θέλουν νὰ κερδίσουν ἕνα παιχνίδι, ποὺ διαπραγματεύονται τὰ κυκλώματα τῶν γυναικῶν γιὰ νὰ ἔχουν συμμάχους, ὅτι ὁ ἀνθρωπισμὸς ποὺ ὑποστηρίζουν εἶναι νεκρὸς μέσα στοὺς προεκλογικοὺς ἐλιγμούς, ὅτι ἔχουν γίνει ἡ δεξιά τῆς..... ἐπιφύλαξης; Θυμᾶμαι κάποιο γεγονὸς ποὺ ἔγινε τὶς παραμονὲς, πιστεύω, τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1973. Ὁ τότε πρωθυπουργὸς κάλεσε μερικοὺς συγγραφεῖς καὶ τοὺς ζήτησε τὴν γνώμη τους. Θυμοῦμαι πὼς τοῦ εἰπώθηκε ὅτι οἱ γυναῖκες ἦταν δυσαρεστημένες καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ γίνει κάποια «φιλελευθεροποίηση» καὶ ἴσως αὐτὸ νὰ εἶχε καθυστερήσει ἀρκετά... καὶ ὅτι οἱ ἄνδρες ποὺ βρίσκονταν στὴν κυβέρνηση φαίνεται πὼς δὲν κατάλαβαν ὅτι ὁ φεμινισμὸς δὲν ὑπάρχει πιὰ ἀναγκαστικὰ στὴν ἀριστερὰ καὶ ὅτι ἡ «ἀποστροφὴ» τοῦ Πομπιντοῦ σόκαρε τὶς γκωλλίστριες ποὺ περίμεναν νὰ τοὺς μιλήσουν μὲ μιὰ πιὸ ὀρθολογιστικὴ γλῶσσα. Ὁ πρωθυπουργὸς ἀπάντησε ἤρεμα ὅτι ἡ Δημοκρατικὴ Ἕνωση (τὸ γκωλλικὸ κόμμα δηλαδὴ) ζήτησε τοὺς πίνακες τοῦ ὑπουργείου ἐσωτερικῶν καὶ τὰ στοιχεῖα ἦταν σαφῆ: ἀντιτιθέμενοι στὶς φεμινιστικὲς διεκδικήσεις, ἔχαναν λιγώτερες κοι-

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 7ην ΣΕΛΙΔΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ "ΗΜΕΡΑΝ,,

Ἀπαγορεύσεις πολλὲς γιὰ τὰ αὐτοκίνητα

Κύριε Διευθυντά,

Πήξαμε ἀπὸ παντὸς εἴδους τροχοφόρα, γέμισαν οἱ δρόμοι, ἀλλὰ καὶ τὰ πεζοδρόμια ἀκόμη. Τὸ αὐτοκίνητο τὸ ὁποῖον ἔχει κατασκευασθεῖ γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ ἀνθρώπου, ἔχει γίνει ὁ μεγάλος του βραχνᾶς κι' ἡ πιὸ μεγάλη του ταλαιπωρία.

Οἱ ἀρμόδιοι σὲ αὐτὰ τὰ ζητήματα μὲ διάφορες διατάξεις, καὶ νόμους προσπαθοῦν νὰ περιορίσουν τὴν χρησιμοποίησή του; ἢ δημιουργοῦν νέες παραβάσεις, γιὰ νὰ μποροῦν ν' ἁρπάξουν τὸ πορτοφόλι τοῦ κοσμάκη;

Δὲν μπορεῖ νὰ πλουτίζει ἔτσι τὸ κράτος κάνοντας πτωχοὺς τοὺς πτωχότερους. Αὐτὴ τὴ σκέψη κάνει κάθε ἄνθρωπος βλέποντας κάθε ἡμέρα τὰ πολλὰ «Ἀπαγορεύεται».

Πῶς ἀπαγορεύεται παντελῶς ἡ στάθμευσις σ' ἕνα δρόμο μονῆς κατευθύνσεως τριῶν λωρίδων ἐπειδὴ κάπου ἐκεῖ ἔχει στάση τὸ λεωφορεῖο; Γιατὶ ἀπαγορεύεται; ποιὸν σκοπὸ ἐξυπηρετῆ, ἂν ὄχι τὴν παράβαση.

Τὸ κάθε τροχοφόρο ποὺ κυκλοφορεῖ μέσα στὴν πόλη ὁδηγεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους ὑπεύθυνους μὲ ὑποχρεώσεις οἰκογενειακὲς καὶ κοινωνικὲς ποὺ πρέπει, ἐντὸς μιᾶς προθεσμίας νὰ ἐκπληρώσουν. Κανεὶς δὲν κυκλοφορεῖ, στὴν πόλη γιὰ φιγούρα ἢ γιὰ σπόρ.

Πῶς λοιὸν νὰ ἐγοῦν οἱ ὑποχρεώσεις καὶ τὸ μεροκάματο ἂν ἐνῷ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ σταματήσῃ ἀπαγορεύεται; Ἢ ὅταν σκέπτεσαι ὅτι τὸ μεροκάμα το θὰ πληρωθῇ διπλὸ σέ πρόστιμο γιὰ μία στάση λίγων λεπτῶν; Πρέπει λοιπὸν νὰ σταματήσουν τὰ πρόστιμα καὶ τὰ «ἀπαγορεύεται».

Ἔπρεπε οἱ ὑπεύθυνοι ποὺ ἔχουν στὰ χέρια τους τὶς στατιστικὲς μὲ τὴν κατ' ἔτος κυκλοφορία τῶν τροχοφόρων νὰ ἔχουν προβλέψῃ τὴν σημερινὴ κατάσταση καὶ νὰ εἶχαν βρῆ λύση γιὰ νὰ μὴν ὑπάρχουν σήμερα αὐτὰ «ἀπαγορεύεται» καὶ παραβάτες.

Ἔπρεπε καὶ πρέπει ἀκόμη νὰ ὑποχρεώσουν τὴν κάθε πολυκατοικία νὰ διαθέτη χῶρο γιὰ ἕνα αὐτοκίνητο γιὰ κάθε διαμέρισμα, ἢ κάθε γραφεῖο, ἢ κατάστημα. Τώρα κάθε ἐργαζόμενος, ἀράζει τὸ αὐτοκίνητό του στὸ δρόμο τὸ πρωῒ καὶ τὸ παίρνει τὸ ἀπόγευμα ποὺ σχολάει. Τότε κάθε ἐργαζόμενος θ' ἄραζε τὸ αὐτοκίνητό του στὸ δικό του χῶρο καὶ οἱ δρόμοι καὶ οἱ πλατεῖες θὰ ἦσαν κενοὶ κι' ἕτοιμοι νὰ δεχθοῦν αὐτοκίνητα γιὰ στάθμευση π.χ. μέχρι μισὴ ὥρα.

Νομίζω ἀκόμη, ὅτι γιὰ κάθε ἀστυνομικὴ διάταξη θὰ πρέπει, νὰ ζητεῖται καὶ ἡ γνώμη τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων στοὺς ὁποίους θ' ἀπευθύνεται. Αὐτὸ νομίζω ὅτι ἀπαιτεῖ ἡ Δημοκρατία.

Μετὰ τιμῆς
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΑΡΑΒΑΝΗΣ
Ἀνθούπολις

Πῶς σκοτώνει ἡ βόμβα τοῦ νετρονίου

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 3ης ΣΕΛΙΔΟΣ

φανίζεται στὸν ὀργανισμὸ ραδιενεργὸς φωσφόρος. Ἡ πυρηνικὴ ἀντίδραση γίνεται μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε ὁ συνηθισμένος φωσφόρος —31, ποὺ περιέχεται στὰ ὀστά, μετατρέπεται σὲ ραδιενεργὸ φωσφόρο —32. Σὰν ἀποτέλεσμα, ὁ νωτιαῖος μυελὸς ὑπόκειται σὲ συμπληρωματικὴ ἐσωτερικὴ ραδιενέργεια.

Ἄτομα, ποὺ ἔζησαν τὸν ἀτομικὸ βομβαρδισμὸ, ἐμφανίζανε συχνὰ καρκινικοὺς ὄγκους. Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία, πὼς αἰτία ἦταν τόσο ἡ γάμμα— ραδιενέργεια, ὅσο καὶ ἡ νετρονικὴ ἀκτινοβολία. Σὲ ἀντίθεση μὲ τὴ λευχαιμία, ἡ λανθάνουσα περίοδος κατὰ τοὺς καρκινικοὺς ὄγκους ἀνέρχεται τὸ μίνιμουμ σὲ 15 χρόνια. Ἀλλὰ κι' ἐδῶ ὅπως φαίνεται δὲν ὑπάρχει ἀνώτερο ὅριο, γιατὶ καὶ τώρα, χρόνο μὲ τὸ χρόνο, ἐμφανίζονται νέες καρκινικὲς ἀσθένειες στὰ θύματα τοῦ ἀτομικοῦ βομβαρδισμοῦ.

Ἡ πεῖρα τῆς σύγχρονης νετρονικῆς βιολογίας μαρτυρεῖ ἡ καρκινογενὴς ἐπίδραση τῶν νετρονικῶν ἀκτίνων, εἶναι κάμποσες φορὲς μεγαλύτερη ἀπό τὴν ἐπίδραση τῶν ἀκτίνων Χ καὶ τῶν γάμμα— ἀκτίνων.

Τὰ ἐπιστημονικὰ δεδομένα δὲν ἀφήνουν καμμιὰ ἀμφιβολία γιὰ τὸ ὅτι ἡ νετρονικὴ ἀκτινοβολία σὰν αἰτία κακοήθων νεοπλασμάτων, ξεπερνᾶ κατὰ πολὺ τὴ ραδιενεργὸ ἐπίδραση καὶ πρὶν ἀπ' ὅλα «ἡ» ἐπίδραση τῶν γάμμα — ἀκτίνων.

Ἂν ἡ βόμβα τῆς Χιροσίμα ἦταν τὸ πρῶτο ὅπλο, ποὺ προκάλεσε καρκίνο, ἡ βόμβα νετρονίου μπορεῖ νὰ γίνει τὸ ἑπόμενο βῆμα γιὰ τὴν ἐπέκταση αὐτῆς τῆς ἀσθένειας.

Ἀντικείμενο τῶν ἐρευνῶν τῆς νετρονικῆς βιολογίας εἶναι συχνὰ ὁ κρυσταλλοειδὴς φακὸς τοῦ ματιοῦ. Κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῆς ἀκτινοβολίας, μπορεῖ νὰ προκληθεῖ σ' αὐτὸν καταρράκτης

Τέλος, ἡ νετρονικὴ ἀκτινοβολία ἐπιφέρει τὴν ἀποκαλούμενη γενετικὴ βλάβη Ἂν πάρουμε ὑπόψη, ὅτι ἡ προσβολὴ τοῦ γενετικοῦ μηχανισμοῦ, δηλαδὴ τοῦ κώδικα, στὸν ὁποῖο εἶναι γραμμένα τὰ κληρονομικὰ γνωρίσματα ἐγκυμονεῖ κινδύνους ἀσθενειῶν γιὰ τὶς πιό μετέπειτα γενιὲς, μποροῦμε νὰ ποῦμε χωρὶς ὑπερβολές: ἡ βλαβερὴ ἐπίδραση τῶν νετρονίων εἶναι ὁ πιό σοβαρὸς κίνδυνος γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος.

Ἀπό ὅσα εἶναι γνωστὰ σήμερα στὴν ἐπιστήμη, μποροῦμε νὰ κάνουμε τὸ ἑξῆς, συμπέρασμα: ἡ βόμβα νετρονίου, ἀπειλεῖ τὴ ζωὴ καὶ τὴν ὑγεία τῶν ἀνθρώπων περισσότερο, ἀπὸ ὅλα τὰ προηγούμενα εἴδη τοῦ πυρηνικοῦ ὅπλου.

ΠΩΣ ΜΕΤΕΒΛΗΘΗ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Ὕποπτος ὁ Εὐρωκομμουνισμὸς παρὰ τὴν πρώτη θερμὴ ὑποδοχὴ

ΑΛΛ' Ο ΜΠΕΡΛΙΝΓΚΟΥΕΡ ΜΕΝΕΙ ΣΤΑΘΕΡΟΣ

ΡΩΜΗ (Ἰδ. Ὑπηρ.). «Δὲν δεχόμαστε ν' ἀποφασίζουν ἄλλοι γιὰ τὴν πολιτικὴ μας πορεία. Τὰ κέντρα λήψεως ἀποφάσεων δὲν μπορεῖ νὰ βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὴν χώρα μας καὶ δὲν ἐξαρτεῖται ἡ πρωτεύουσα τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως ἀπὸ τὴν ἀρχὴ αὐτή. Αὐτὸ δὲν εἶναι κάτι νέο. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Γκράμσι, ἡ ἀρχὴ αὐτὴ βάραινε στὴ συνείδησιτῶν Ἰταλῶν κομμουνιστῶν. Καὶ ὁ ἀλησμόνητος Τολιάτι τὴ διατύπωσε μὲ τὸ ἱστορικὸ πιὰ ὄνομα πολυκεντρισμός. Ὁ Τίτο καθιέρωσε μιὰν ἄλλη ὀνομασία «ἐθνικὸς δρόμος πρὸς τὸν σοσιαλισμό». Ἐν ὀνόματι λοιπὸν αὐτῆς τῆς ἀρχῆς, θὰ ἐπιδιώξουμε τὴ συνεργασία ὅλων τῶν μαρξιστικῶν κομμάτων, στὴν Εὐρώπη γιὰ τὴν ὥρα, δηλαδὴ τῶν κομμουνιστικῶν, τῶν σοσιαλιστικῶν καὶ τῶν σοσιαλδημοκρατικῶν».

Ἡ δήλωση αὐτὴ βρῆκε ἀμέσως ἀπήχηση σὲ πολλὲς χῶρες καὶ κυρίως στὴν Ἱσπανία. Ἡ ἀνένδοτη πολιτικὴ τῆς ἀνεξαρτησίας ποὺ ἀκολουθεῖ ὁ Μπερλίγκουερ—γι' αὐτὸν πρόκειται — ἀποτελεῖ σήμερα τὸ πιὸ ἀμφιλεγόμενο θέμα στὶς πολιτικοϊδεολογικὲς ἐξελίξεις καὶ ζυμώσεις στὴν Εὐρώπη. Πρὶν μερικοὺς μῆνες, οἱ προοπτικὲς ἦταν καλύτερες, τώρα εἶναι δυσμενέστερες κι' αὐτὸ γιατὶ στὴ Γαλλία ἐκδηλώθηκε καὶ πάλι βαθὺ τὸ σχίσμα μεταξὺ κομμουνιστῶν καὶσοσιαλιστῶν καὶ ἐγκαταλείφθηκε, γιὰ τὴν ὥρα, ἡ κοινὴ ἀπόφασή τους νὰ κατέβουν ἑνωμένοι στὶς ἐπικείμενες βουλευτικὲς ἐκλογὲς μὲ τὸ κοινὸ πρόγραμμα ποὺ εἶχαν συμφωνήσει στὸ 1972.

Ὁ Μπερλίγκουερ σχεδιάζει τὴ σύγκληση μιᾶς μεγάλης διακόεψεως τῶν συγγενῶν κομμάτων τῆς ἀριστερᾶς μὲ σκοπὸ τὴν γεφύρωση τῶν διαφορῶν τους καὶ τὴν συσπείρωση αὐτῶν τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων σὲ μιὰ ἑνότητα ἔτσι ὥστε ὁ εὐρωπαϊκὸς χῶρος νὰ χειραφετηθῆ ἀπὸ κάθε κηδεμόνευση. Γιὰ τὸν Μπερλίγκουερ δὲν φτάνει μόνο τὸ ὅτι περιορίστηκε στὸ ἐλάχιστο ἡ ἀμερικανικὴ πολιτικὴ ἐπιρροή. Πρέπει ἐπίσης νὰ περιορισθῆ στὸ ἐλάχιστο καὶ ἡ σοβιετική, ποὺ ἐκφράζεται μὲ τὴν κηδεμόνευση τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων. Κατὰ τὸν Μπερλίγκουερ οἱ εὐρωπαϊκὲς ἀριστερὲς δυνάμεις εἶναι σὲ θέση νὰ σταθοῦν ἀνεξάρτητες καὶ νὰ ἐργασθοῦν ἀποτελεσματικὰ γιὰ τὸ καλὸ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς προόδου.

«Ἡ πολιτικὴ αὐτή, γράφει ἡ ἰταλικὴ «Στάμπα», βάλλεται ἀπὸ δύο πλευρές, ὁλότελα ἀντιθετικές. Ἀπὸ τὴ Μόσχα πρῶτον καὶ τοὺς πιστούς της. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀφοσιωμένους τῆς Μόσχας εἶναι ὁ Πορτογάλος κομμουνιστὴς ἡγέτης, ὁ Ἀλβάρο Κούνιαλ. Ἕνας ἄλλος, ἀκόμα πιὸ ἰσχυρός, ἀλλὰ κάπως δύστροπος σὲ θέματα πειθαρχίας, εἶναι ὁ Ζῶρζ Μαρσαί, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ γαλλικοῦ Κ.Κ. Βάλλεται ἐπίσης ἡ πολιτικὴ τοῦ Μπερλίγκουερ ἀπὸ τὰ εὐρωπαϊκὰ συντηρητικὰ καὶ τὰ σοσιαδημοκρατικὰ κόμματα σὰν σκοπεύουσα στὴν ὑπόσκαψη τῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας μέσα ἀπὸ ἕναν Δούρειο Ἵππο, τὸν Δούρειο Ἵππο τῶν λαϊκῶν μετώπων. Ὑπὸ αὐτὲς τὶς συνθῆκες, δὲν εἶναι εὔκολο νὰ προβλέψει κανεὶς ὅτι ἡ γραμμὴ Μπερλίγκουερ θ' ἀποδώσει. Ἂν εἶναι πολιτικὴ γνήσια, καὶ λίγοι ἀμφιβάλουν γι' αὐτό, δὲν ἀποκλείεται νὰ τοῦ στοιχίσει τὴν θέση του σὰν ἀρχηγοῦ τοῦ ἰταλικοῦ Κ.Κ., τοῦ ἰσχυρότερου στὴν Εὐρώπη. Γιατὶ κανεὶς βεβαίως δὲν παραγνωρίζει ὅτι ἡ δύναμη τῆς Μόσχας ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι τεράστια.

Ὑπῆρξε μεγάλη ἡ ἀπογοήτευσή μας, τὸ ὅτι ἡ συμμαχία τῶν Γάλλων ἀριστερῶν τέθηκε στὸ γῦψο, δηλώνει ὁ Μπερλίγκουερ. Ἀλλὰ τρέφομε πάντα τὴν ἐλπίδα ὅτι κάποια πρωτοβουλία θὰ ἀναληφθῆ γιὰ τὴν ἀναβίωσή της. Ὑπάρχει ἀκόμα καιρός. Θεωρήσαμε σὰν δεδομένη αὐτὴ τὴ συνεργασία καὶ τὴν προβάλαμε σὰν πρότυπο καὶ γιὰ τὶς ἄλλες χῶρες τῆς ἠπείρου μας. Ἦταν ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ περάσουμε σὲ μιὰν ἀποφασιστικὴ ἀλλαγὴ στὸ πολιτικὸ σκηνικὸ στὴν Εὐρώπη πρῶτα, καὶ ὕστερα, σταδιακὰ στὸν ὑπόλοιπο κόσμο. Δυστυχῶς ἐπῆλθε αὐτὴ ἡ διάσπαση, ποὺ ἐλπίζομε νὰ μὴν εἶναι τελειωτική.

Ὁ Μπερλίγκουερ ἀνέλαβε μὲ σολάβηση μεταξὺ τῶν Μιττεράν καὶ Μαρσαί, ἀλλὰ χωρὶς ἐπιτυχία μέχρι τώρα. Ὁ Μιττεράν καταγγέλλει τὸν Μαρσαὶ σὰν παραβιάσαντα τὴν συμφωνία γιὰ τὸ κοινὸ πρόγραμμα, μὲ τὴν προβολὴ τῆς ἀξιώσεως νὰ προστεθοῦν καὶ ἄλλοι στόχοι ποὺ δὲν τοὺς ἀποδέχονται οἱ σοσιαλισταί. Ὁ Μαρσαὶ κατηγορεῖ τὸν Μιττεράν, ὅτι αὐτὸς ἐγκατάλειψε τὴ συμμαχία καὶ ὅτι ἡ ἄρνησή του νὰ συμφωνήσει σὲ προσαρμογὴ τοῦ κοινοῦ προγράμματος πρὸς τὶς «νέες συνθῆκες» σημαίνει προσέγγιση πρὸς τὸν πρόεδρο Ζισκὰρ Ντ' Ἐσταίν. Ὁ Μιττεράν ἀπαντᾶ ὅτι ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ συνομολογήθηκε τὸ κοινὸ πρόγραμμα δὲν μεσολάβησε κανένα εἰδικὸ γεγονὸς στὴν Γαλλία καὶ τὴν «Εὐρώπη ποὺ νὰ ἐπιβάλλει ἀναμόρφωση τοῦ κοινοῦ προγράμματος καὶ προσθέτει ὅτι ὁ τορπιλλισμὸς τῆς συμφωνίας ἀποτελεῖ παρέμβαση τῆς σοβιετικῆς ἡγεσίας ποὺ θέλει νὰ διατηρήσει τὴν ἀρχὴ τοῦ μονοκομματικοῦ σοσιαλισμοῦ, ποὺ δὲν εἶναι σοσιαλισμός».

«Σ' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖο, συμπεραίνει ἡ «Στάμπα» εἶναι ποὺ βρίσκεται ἡ καρδιὰ τῶν δυσχερειῶν, τὶς ὁποῖες ἀντιμετωπίζουν, σὲ διεθνῆ κλίμακα, τὰ μαρξιστικὰ κόμματα προκειμένου νὰ συνεργασθοῦν. Ἡ ἐπιμονὴ τῆς Μόσχας καὶ τῶν συμμάχων της νὰ διατηροῦν ἀναλλοίωτη τὴν καθεστωτικὴ τους μορφή, δηλαδὴ τὸ μονοκομματικὸ μαρξιστικὸ κράτος, ὅπου κυβερνᾶ μιὰ ἰσόβια μειοψηφία — ἐλιτ καὶ ὅπου ἡ διαδοχὴ γίνεται, κατὰ κανόνα, κατὰ τρόπο θέαιο, ἐπενεργεῖ διαλυτικά. Ὁ Μὰρξ δὲν προέβλεψε τέτοιο πρότυπο κράτους. Ἀντίθετα θεωροῦσε τὴν ἀντιπολίτευση καὶ τὸν διάλογο σὰν βασικὴ δημοκρατικὴ λειτουργία. Δίχως τὴν ἀρχὴ αὐτή, δὲν εἶναι νοητὸς σοσιαλισμός. Αὐτὸ πιστεύουν καὶ ὁ Μπερλίγκουερ καὶ ὁ Σοντιάγο, Καρίγιο τοῦ ἰσπανικοῦ Κ.Κ. καὶ ὁ Μιττεράν τῶν Γάλλων σοσιαλιστῶν. Ὑπὸ αὐτὲς τὶς συνθῆκες, οἱ προοπτικὲς γιὰ μιὰ πλατύτερη συνεργασία μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν—μαρξιστικῶν πολιτικῶν δυνάμεων εἶναι προβληματική».

Παρὰ ταῦτα, στὴν Ἰταλία του λάχιστον, δὲν χάθηκε ἡ ἐλπίδα γιὰ μιὰ τέτοια συνεργασία. Ὅλοι οἱ θεωρητικοὶ τῆς ἀριστερᾶς ἀναζητοῦν τρόπους μεθοδεύσεως τῶν σχεδίων τοῦ Μπερλίγκουερ καὶ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ὀργανώνονται κάθε τόσο συνέδρια καὶ διασκέψεις, ποὺ δίνουν τὴν δυνατότητα ν' ἀκουσθοῦν διάφορες ἀπόψεις καὶ εἰσηγήσεις, ποὺ ὅμως, καταλήγουν στὸ τέλος στὴν διακήρυξη τῆς ἀνάγκης τῆς διατηρήσεως τοῦ πολυκεντριομοῦ στὸ διεθνὲς μαρξιστικὸ κίνημα, ἔτσι καθὼς τὸν καθόρισε ὁ Τολιάτι. Ἡ παραχάτω ἀνταπόκριση εἶναι ἀποκαλυπτικὴ τῶν ζυμώσεων ποὺ γίνονται στὴν Ἰταλία καὶ τῶν τάσεων ποὺ ἐπικρατοῦν.

ΣΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΝΕΑΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

«Ἦταν πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἡ πρόσφατη διάσκεψη γιὰ τὶς ἐπαναστατικὲς θεωρίες τοῦ Ἀντόνιο Γκράμσι, συνιδρυτῆ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ καὶ μιὰ διεξοδικὴ συζήτηση γιὰ τὰ «εἴδη σοσιαλισμοῦ» ποὺ ὑπάρχουν σήμερα στὸν κόσμο καὶ γιὰ τὴν κρίση, ὅπως ἀναφέρεται, τοῦ μαρξισμοῦ.

»Οἱ ἐργασίες κράτησαν τρεῖς μέρες. Πολιτικοὶ καὶ πνευματικοὶ παράγοντες τῆς ἰταλικῆς ἀριστερᾶς, διανοούμενοι, στελέχη τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Ἰταλίας κ.